วันวิสาข์ พุทธกูล 2550: โครงสร้างตลาดและการวิเคราะห์ต้นทุนการเปลี่ยนผู้ให้บริการในอุตสาหกรรมโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทย ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ดาราวรรณ วิรุฬหผล, Ph.D. 91 หน้า

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงโครงสร้างตลาด การวิเคราะห์ และประมาณค่าต้นทุนในการเปลี่ยนผู้ให้บริการของอุตสาหกรรมโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทย ซึ่งมีผู้ให้บริการหลักคือ AIS DTAC และ Orange โดยพิจารณา 2 ประเด็นด้วยกันคือ ประเด็นแรกคือ การศึกษาถึงโครงสร้างตลาดโดยใช้ทฤษฎีของหน่วยธุรกิจและการหาอัตราการกระจุกตัว ประเด็นที่สองคือการวัดค่าต้นทุนในการเปลี่ยนผู้ให้บริการของผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แต่ละราย โดยใช้แบบจำลองของ Shy (2002) รวมไปถึงผลกระทบของต้นทุนในการเปลี่ยนผู้ให้บริการที่มีต่อระดับการแข่งขัน โดยการรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้บริการแต่ละราย ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2541 ถึง 2548 และช่วงระหว่างเดือนมีนาคม พ.ศ. 2545 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2548

ผลการศึกษาพบว่า อุตสาหกรรมโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทยในปัจจุบันมีโครงสร้างแบบผู้ขายน้อยราย เมื่อพิจารณาถึงอัตราการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมพบว่า อำนาจทางการตลาดกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มผู้ขายรายใหญ่สูงนั่นคือ AIS โดยที่มีค่าดัชนี CR_3 เท่ากับร้อยละ 55.54 และค่าดัชนีเฮอร์ฟินดัล เท่ากับ 0.300 แสดงถึงความมีอำนาจตลาด มีความสามารถในการกำหนดราคา และมีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดการกีดกันการเข้ามาของผู้ประกอบการรายใหม่สูง

ในส่วนของการวิเคราะห์ต้นทุนในการเปลี่ยนผู้ให้บริการของผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่พบว่า ต้นทุนการเปลี่ยนผู้ให้บริการของผู้ใช้บริการของ AIS มีค่ามากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้บริการของกลุ่ม DTAC และ Orange ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีค่ารองลงมาตามลำดับ ซึ่งผู้ให้บริการแต่ละรายต่างมีพฤติกรรมในลักษณะที่พยายามสร้างต้นทุนให้เกิดขึ้นกับผู้ใช้บริการ

ทั้งนี้ จากการศึกษาพบว่าระดับของการกระจุกตัวในอุตสาหกรรม และค่าของต้นทุนในการเปลี่ยนผู้ให้บริการ สามารถบอกถึงลักษณะโครงสร้างตลาดและการมีอำนาจตลาด จากผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า AIS เป็นผู้ประกอบการที่มีการจุกตัวสูงที่สุดในอุตสาหกรรมโทรศัพท์เคลื่อนที่ รวมไปถึงเป็นผู้ที่มีต้นทุนในการเปลี่ยนผู้ให้บริการสูงที่สุดด้วยเช่นกัน นั่นหมายถึงว่า AIS เป็นผู้มีอำนาจทางการตลาดสูงสุด มีความสามารถในการกำหนดราคา ซึ่งเหล่านี้ล้วนเป็นคุณลักษณะของตลาดผู้ขายน้อยราย

ลายมือชื่อนิสิต	ลายมือชื่อประธานกรรมการ	29 มี.ค. 50